

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะทบทวนผลการศึกษานวสร้างกริยาเรียงในอดีต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยเริ่มการทบทวนจากคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียง ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความคิดหลากหลายและยังไม่มีข้อสรุปร่วมกัน ต่อจากนั้น ผู้วิจัยจะทบทวนงานวิเคราะห์เรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยเริ่มจากคำจำกัดความโดยทั่วไปของ 'ประโยค' และงานที่ศึกษาวิเคราะห์เรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาต่างๆ และในภาษาไทย โดยเสนอผลการศึกษาลำดับดังนี้

- 2.1 คำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียง
- 2.2 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง
- 2.3 สรุป

2.1 คำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียง

หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นปรากฏการณ์ภาษาที่ปรากฏอย่างกว้างขวาง ในภาษาหลายตระกูลซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในส่วนต่างๆ ของโลก ได้แก่ภาษาที่ปรากฏ พบกันแถบอัฟริกันตะวันตก เช่น ภาษาในตระกูลไนเจอร์-คองโก (Niger - Congo) (Bambose 1974 ; Ansre 1966 ; Awobuluyi 1973) ภาษาที่พบกันแถบหมู่เกาะปาปัวนิวกินี (Foley and Valin 1984 ; Foley and Olson 1985) ภาษาครีโอล (Williams 1971 ; Sebba 1987) รวมทั้งภาษาในแถบทวีปเอเชีย ซึ่งได้แก่ ภาษาจีน (Li and Thompson 1973) ภาษากะเหรี่ยง (Matisoff 1973) ภาษาไทย

(Filbeck 1975 ; Tasanee Sereechareonsatit 1984 ; Kingkarn Thepkanjana 1986) ; Supriya Wilawan 1992)

จากการที่หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นปรากฏการณ์ภาษาที่ปรากฏกระจายในกลุ่มภาษาในแถบต่าง ๆ ของโลก ประกอบกับเป็นปรากฏการณ์ภาษาที่มีลักษณะเด่นแตกต่างไปจากภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียน จึงทำให้หน่วยสร้างกริยาเรียงได้รับความสนใจและมีผลงานการศึกษาวิจัยหน่วยสร้างนี้ในประเด็นต่าง ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 70 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสนใจว่าคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงค่อนข้างที่จะหลากหลายและยังไม่มีข้อสรุปร่วมกัน ความหลากหลายนี้เกิดจากการใช้เกณฑ์ที่ต่างกันของนักภาษาศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้คำจำกัดความของกริยาเรียงต่างกัน คำจำกัดความอันหลากหลายของกริยาเรียงสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

2.1.1 หน่วยสร้างกริยาเรียง หมายถึงหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาตั้งแต่ 2 คำเรียงต่อกัน โดยไม่มีอะไรมาคั่นกลางระหว่าง กริยาตัวแรก (กริยา 1) และกริยาตัวที่ 2 (กริยา 2) และคำกริยาเหล่านี้สามารถปรากฏอิสระในประโยคเดี่ยวได้ คำจำกัดความนี้เป็นคำจำกัดความที่ได้มาจากการใช้เกณฑ์ทางรูปเพียงอย่างเดียว นักภาษาศาสตร์ที่ใช้เกณฑ์เพียงเกณฑ์เดียวในการกำหนดความเป็น หน่วยสร้างกริยาเรียง คือ Matisoff(1973) Boadi(1968) Westerman(1907) Kingkarn Thephanjana(1986) เกณฑ์เรื่องรูปนี้ถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างกว้างและเป็นเกณฑ์พื้นฐานที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ในการกำหนดหน่วยสร้างกริยาเรียง อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์กลุ่มอื่นๆ ได้กำหนดเกณฑ์อื่น ๆ มาใช้ร่วมกับเกณฑ์ทางรูปดังกล่าว

2.1.2 นอกจากเกณฑ์การเรียงกันของคำกริยาดังกล่าวแล้วยังมีนักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งได้ใช้เกณฑ์การร่วมมีค่านามซึ่งเป็นหน่วยที่ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยา (share argument) ในหน่วยสร้างกริยาเรียง

โดยแบ่งแนวคิดเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกซึ่งประกอบด้วย Li และ Thompson (1973) และ Tasenee Sereechareonsatit (1984) กล่าวว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงประกอบด้วยคำกริยาตั้งแต่สองคำเรียงต่อกัน โดยที่คำกริยาในหน่วยสร้างจะต้องมีประธานร่วมกันเท่านั้น เช่น

- 1) ก. ชาติขึ้นร้องเพลง¹
- ข. ชาติขับรถฟังเพลง

แต่นักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้แก่ Foley และ Valin (1984) Crowley (1987) และ Baker (1989) กล่าวว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นโครงสร้างที่นอกจากกริยาในโครงสร้างจะมีประธานร่วมกันแล้ว คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นอาจจะมีค่านามซึ่งเป็นหน่วยที่ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาเดียวกันแต่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างกัน (common argument) เช่นกรรมของคำกริยาตัวแรกอาจเป็นประธานของกริยาตัวที่สองได้ เช่น

- 2) ก. àhí hù ólō chū (ภาษา Igede)
we take load put-on-head
"We carried the load."
- ข. ù kpá kiyzèé mòng ówl (ภาษา Vagala)
he take knife cut meat
"He cut the meat with a knife."

2.1.3 นอกจากนี้แล้วนักภาษาศาสตร์บางกลุ่ม ได้กำหนดความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยได้ผนวกลักษณะทางความหมายที่เสนอโดยคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง ว่าเป็นหน่วยสร้างที่คำกริยาทั้งหมดที่

¹กริยา 1 และกริยา 2 ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในตัวอย่างจะแสดงโดยการขีดเส้นใต้

ปรากฏนั้นต่างร่วมกันเสนอเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ นักภาษาศาสตร์ที่ให้คำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียงในแนวนี้ ได้แก่ Filbeck (1975) Lord (1973) Bruce (1988) Crowley (1987) Sebba (1987) และ Supriya Wilawan (1992)

2.1.4 นักภาษาศาสตร์บางคนให้ความสำคัญต่อขอบเขตของหน่วยสร้างกริยาเรียงผนวกเพิ่มเติมจากเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวแล้วข้างต้น นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้เสนอว่า คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงต้องไม่มีเครื่องหมายหรือลักษณะใด ๆ ที่แสดงว่ากริยา 1 และกริยา 2 อยู่คนละประโยค (Filbeck 1975 ; Baker 1989 ; Sebba 1987 ; Crowley 1987)

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1987 มาส่วนใหญ่ได้นำข้อสรุปจากข้อโต้แย้งถกเถียงกันในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงมาเสนอและปรับปรุงคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงเสียใหม่ (Sebba 1987 ; Crowley 1989 ; Baker 1989 ; Supriya Wilawan 1992) ดังนั้นหน่วยสร้างกริยาเรียงจะหมายถึงหน่วยสร้างที่เกิดจากการเรียงกันของคำกริยาสองคำหรือมากกว่า และมีคุณสมบัติอื่น ๆ อีกดังนี้

- ก. คำกริยาทั้งสองตัวนั้น ต้องเป็นคำกริยาที่สามารถปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในเอกประโยคได้
- ข. คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงจะต้องมีกาลเดียวกันหรือมีการณ์ลักษณะเดียวกัน
- ค. ต้องไม่มีลักษณะใด ๆ ที่แสดงว่า กริยา 1 และกริยา 2 อยู่คนละประโยค
- ง. ต้องไม่มีคำเชื่อมใด ๆ ปรากฏอยู่ระหว่างคำกริยาทั้งสองนั้น

เมื่อพิจารณาผลงานการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ได้กล่าวมาแล้วพบว่า ความหลากหลายของคำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียงเกิดจากความแตกต่างในการให้ความสำคัญต่อเกณฑ์ชนิดต่าง ๆ กล่าวคือ นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มอาจใช้เพียงลักษณะทางวากยสัมพันธ์เพียงลักษณะเดียวในการกำหนดคำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียง หรือนักภาษาศาสตร์บางกลุ่มอาจผนวกลักษณะทางอรรถศาสตร์เข้ามาใช้ในการกำหนดคำจำกัดความด้วย นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มอาจจำกัดลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่กว้างให้แคบเข้า เช่น พิจารณาเฉพาะการเรียงกันของคำกริยาที่มีประธานร่วมกันเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในการจะนำคำจำกัดความของนักภาษาศาสตร์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมาใช้ในงานวิจัย เรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงนี้ ผู้วิจัยต้องพิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้งถึงปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อการกำหนดความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง

ประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจศึกษาอีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงคือการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในแง่การศึกษาเชิงประวัติ (diachronic study) ถึงแม้ว่าภาษาที่ได้รับการวิเคราะห์ในประเด็นนี้จะ เป็นภาษาต่างตระกูลกัน เป็นต้นว่า ภาษาจีน (Li and Thompson 1973) ภาษาตระกูลไนเจอร์-คองโก (Niger-Congo) (Givon 1974) ภาษาทวี (Twi) ภาษาอิเว (Ewe) และภาษากา (Ga) (Westerman 1907 ; Ansre 1966 (อ้างใน Lord (1973)) ผลการศึกษาของนักภาษาศาสตร์เหล่านี้สอดคล้องกัน โดยอาจกล่าวได้ว่าในภาษากริยาเรียงเหล่านี้ จะมีการเปลี่ยนหมวดคำของคำ นั่นคือ ในภาษาเหล่านี้เมื่อศึกษาย้อนกลับไปในอดีต จะมีหลักฐานทางภาษาที่แสดงว่าคำกริยาบางคำสูญเสียสถานภาพความเป็นคำกริยา และเปลี่ยนสภาพกลายเป็นคำไวยากรณ์

สำหรับภาษาไทย ประเด็นเรื่องการสูญเสียสถานภาพความเป็นคำกริยาของคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงยังเป็นประเด็นที่มีข้อโต้แย้งและ

ไม่มีข้อสรุปร่วมกัน Clark (1978) นักภาษาศาสตร์ที่ได้ศึกษาภาษาในตระกูล ออสโตรเอเชียติก ภาษาไทยและภาษาจีน ได้เสนอความคิดว่าคำบุพบทหลายคำ ในปัจจุบัน ซึ่ง Clark เรียกว่า coverb ได้พัฒนามาจากคำกริยาในอดีต อย่างไรก็ตาม Kingkarn Thepkanjana (1986) เสนอความเห็นที่แตกต่าง จาก Clark ในเรื่องดังกล่าว Kingkarn ได้ศึกษาคำที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่สันนิษฐานว่าเป็นคำพ้องเสียงกับคำกริยาแต่มีหน้าที่เป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทย ซึ่งได้แก่ ให้ ไป มา จาก ถึง อยู่ ตาม ผ่าน เลย ข้าม กลับ ขึ้น และ ลง และกล่าวว่าคำเหล่านี้ในภาษาไทยยังไม่ได้พัฒนาไปเป็นคำไวยากรณ์ Kingkarn ใช้เกณฑ์ทางความหมายและเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ของคำเหล่านี้มาสนับสนุนข้อคิดเห็นดังกล่าว โดยกล่าวว่า คำเหล่านี้ยังมีความหมายถึงแม้ว่าจะจะเป็นความหมายในเชิงเปรียบเทียบ (figurative interpretation) กล่าวคือ การตีความหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคำเหล่านี้ปรากฏเป็นกริยา 2 นั้นมักจะสัมพันธ์กับความเป็นจริง ทางกายภาพ เช่น ข้าม มีความหมายประจำคำว่า "มีการเคลื่อนที่ ก้าวข้ามสิ่งที่ยาว" ความหมายของคำนี้เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง จะเป็นความหมายไปในเชิงเปรียบเทียบ (metaphoric หรือ figurative senses) ว่าเป็น "การละเลย" เช่น "มองข้าม" เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาหลักฐานทางวากยสัมพันธ์ พบว่าคำเหล่านี้สามารถปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาหลักของประโยคโดยมีความหมายสมบูรณ์ (full lexical meaning)

โดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ผ่านมา พบว่า ความหลากหลายของคำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงนี้เนื่องมาจากการใช้เกณฑ์ที่ต่างกัน ส่งผลให้ข้อมูลที่วิเคราะห์ต่างกัน กล่าวคือ นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มอาจใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ที่ค่อนข้างกว้าง โดยกล่าวว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงคือหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยกริยาที่เรียงต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อม ซึ่งทำให้ข้อมูลที่วิเคราะห์ค่อนข้างกว้าง แต่นักภาษาศาสตร์บางกลุ่ม

ค่อนข้างจะเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นในการให้คำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะการเรียงกันของคำกริยาที่มีประธานร่วมกันเท่านั้น หรือนักภาษาศาสตร์บางกลุ่มอาจใช้ทั้งเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ และอรรถศาสตร์ ร่วมกันเพื่อกำหนดความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง นอกจากความหลากหลาย ของความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงจะเกิดจากเกณฑ์ที่ต่างกัันดังกล่าวแล้ว ปัญหาในการกำหนดคำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียงยังซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาในเรื่องสถานภาพความเป็นกริยาของคำกริยาในหน่วยสร้าง กริยาเรียงดังกล่าวข้างต้นแล้ว

เมื่อพิจารณาคำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เสนอโดยนัก ภาษาศาสตร์กลุ่มต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่าการนำเฉพาะเกณฑ์ที่กำหนดโดย นักภาษาศาสตร์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ จะทำให้ผลของงานวิจัย ค่อนข้างจะเอนเอียงไม่เป็นไปตามธรรมชาติทางภาษา กล่าวคือ ถ้านำเกณฑ์ ทางอรรถศาสตร์ซึ่งกล่าวถึงจำนวนเหตุการณ์ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงต้องเสนอ เหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์เท่านั้น มาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล ผลก็คือ จะมี ข้อมูลหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เสนอความหมายแสดงเหตุการณ์เพียงหนึ่งเหตุการณ์ เท่านั้น ดังนั้นผลสรุปความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งคัดเลือก มาจากคำจำกัดความทางความหมายดังกล่าว จะเป็นผลสรุปที่เป็นผลต่อเนื่อง มาจากเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล และที่สำคัญก็คือประเด็นเรื่องจำนวนเหตุการณ์ เป็นประเด็นหลักประเด็นหนึ่งที่เป็นข้อโต้แย้งกันในเรื่องกำหนดความเป็น ประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง ดังนั้นการจำกัดขอบเขตของข้อมูลโดยใช้ เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ดังกล่าวมาคัดเลือกข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ทำให้ผล การวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงได้

นอกจากนี้ประเด็นเรื่องกำหนดขอบเขตหน่วยสร้างกริยาเรียง ที่กล่าวว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงต้องปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกันนั้น

สำหรับภาษาไทยเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะกำหนดขอบเขตความเป็นประโยค
ในภาษาเขียนให้ตายตัวชัดเจนลงไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากภาษาไทยยังไม่มี
เครื่องหมายใด ๆ ที่แสดงขอบเขตของประโยคโดยที่ทุกคนยอมรับร่วมกันได้

อนึ่งการกำหนดความเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงเฉพาะหน่วยสร้าง
ที่ประกอบด้วยกริยาเรียงกันของคำกริยาตั้งแต่สองคำหรือมากกว่าขึ้นไปที่มี
ประธานร่วมกันเท่านั้น ทำให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่อนข้างจะจำกัด
และเมื่อสำรวจการปรากฏเรียงกันของคำกริยาตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปในข้อความ
ต่อเนื่องแล้วพบว่ามีปรากฏมากและหลากหลาย กล่าวคือ จะมีปรากฏทั้งคำ
กริยาที่เรียงกันซึ่งมีประธานร่วมกัน และไม่มีประธานร่วมกัน นอกจากนั้นผู้วิจัย
ไม่เห็นด้วยว่าเราควรจะนำประเด็นเรื่องการที่กริยาร่วมมีหรือไม่ร่วมมี
ประธานเดียวกันมาเป็นเกณฑ์ในการระบุหน่วยสร้างกริยาเรียง ด้วยเหตุผล
นี้ ผู้วิจัยจึงมิได้นำเกณฑ์นี้มาใช้เป็นเกณฑ์กำหนดความเป็นกริยาเรียง

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ที่ใช้เฉพาะเกณฑ์ทางรูปอย่างเดียวกันมาเป็น
คำจำกัดความหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยมีข้อจำกัดว่า คำกริยานั้น ๆ ต้อง
สามารถปรากฏอิสระเป็นกริยาสำคัญในประโยคเดี่ยวได้ เป็นเกณฑ์ที่กว้างและ
สามารถครอบคลุมปรากฏการณ์การเรียงกันของคำกริยาตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปใน
ข้อความต่อเนื่องภาษาไทยได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในเรื่องสถานการณ์
ความเป็นคำกริยา กล่าวคือยังมีข้อโต้แย้งว่าคำ ๆ หนึ่งเป็นคำกริยา คำ-
บุพบท หรือ คำสันธาน

จากปัญหาต่าง ๆ ที่ได้อภิปรายแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดความ
เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงในการศึกษาคั้งนี้ ดังนี้

หน่วยสร้างกริยาเรียง หมายถึง หน่วยสร้าง² ที่ประกอบด้วยกริยาตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปปรากฏเรียงกันโดยไม่มีคำใด ๆ รวมทั้งการเว้นวรรคปรากฏคั่นระหว่างคำกริยานั้น ๆ ยกเว้นคำนามที่มีหน้าที่เป็นกรรมของกริยาที่อยู่ข้างหน้า และคำกริยานั้น ๆ ต้องสามารถปรากฏอิสระในประโยคเดี่ยวได้โดยมีความหมายคงเดิม

จากคำจำกัดความนี้ผลที่เกิดขึ้นก็คือมีกริยาวลีบางวลีที่นักภาษาศาสตร์คนอื่น ๆ จัดให้เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของงานวิจัยชิ้นนี้ ตัวอย่างเช่น

- 3 ก) เขาฝันไป
- ข) เขาอ้วนขึ้น
- ค) เขากินข้าวเสียแล้ว

ความหมายของ ไป ขึ้น และ เสีย ในประโยคข้างบนไม่ตรงกับความหมายของคำเหล่านี้เมื่อปรากฏอิสระในประโยคเดี่ยว คือ เขาไป

²ความหมายของ 'หน่วยสร้าง' ในงานวิจัยนี้ได้นำมาจากคำจำกัดความของ Gleason (1955) ซึ่งกล่าวว่า

'A construction is any significant group of words (or morphemes)... So is the old man who lives there or old man. But there has is not, since the two words have no direct connection. Neither is man, since it contains only one word. On a syntactic level lives is not a construction; but on another level it is, a construction consist of two morphemes, live and - s (Gleason, 1955 : 132)

เขาขึ้นบันได เขาเสียหรือข้าวเสีย ทั้งนี้เพราะ ไป ขึ้น ในประโยคอิสระ เสนอความหมายถึงการเคลื่อนที่ทางกายภาพ และ เสีย แสดงสภาพของ ประธาน แต่ใน 3 ก, ข และ ค ไม่ได้เสนอความหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ประโยค 4 และ 5 เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง ทั้งนี้เพราะ ไป และ ขึ้น ได้แสดงความหมายถึงการเคลื่อนที่ทางกายภาพ

4) เขาเดินไปโรงเรียน

5) เขาวิ่งขึ้นบันได

2.2 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นประเด็นที่มีข้อโต้แย้งกันมาก เริ่มตั้งแต่คำจำกัดความโดยทั่วไปของประโยค และประเด็นเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง

2.2.1 การศึกษาเรื่องประโยคโดยทั่วไป

ประโยคที่กล่าวถึงในการศึกษาทางภาษาศาสตร์ทั่ว ๆ ไป นั้นเป็นประเด็นที่มีแนวคิดหลากหลาย โดยเริ่มตั้งแต่การใช้คำศัพท์ต่าง ๆ กันเพื่อเรียกหน่วยสร้างชนิดนี้และคำจำกัดความที่เสนอกันอย่างหลากหลาย ดังสรุปได้ดังนี้

2.2.1.1 คำศัพท์ที่ใช้เรียกประโยค

ประโยคเป็นหน่วยสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่

นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีอยู่จริงในภาษา และแนวคิดเรื่องประโยคเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างจะเป็นพื้นฐานมากจนดูเหมือนว่าแนวคิดเรื่องประโยคนั้นเป็นแนวคิดที่มีข้อสรุปลงตัวแล้วและไม่มีข้อโต้แย้ง แต่จากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดเรื่องประโยคเป็นแนวคิดที่มีประเด็นที่แสดงถึงข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก โดยเริ่มจากการใช้คำศัพท์เรียกประโยค กล่าวคือ คำศัพท์ที่นักภาษาศาสตร์ชาวตะวันตกใช้กล่าวถึงแนวคิดนี้มี 2 คำว่า "CLAUSE" และ "SENTENCE"

มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่ใช้คำศัพท์ "CLAUSE" และ "SENTENCE" สลับที่กันในกรณีที่กำลังกล่าวถึงประโยคความเดียว (simple sentence) จนดูเหมือนว่าคำทั้งสองมีความหมายเหมือนกันและใช้แทนที่กันได้ ดังเช่น Wallwork (1969) ใช้คำศัพท์ทั้ง 2 คำ ในกระสวน เพื่อแสดงว่า ประโยค (clause หรือ sentence) ประกอบด้วยกริยา โดยอาจจะมี ประธานหน่วยเสริม (complement) หรือหน่วยขยายหรือไม่ก็ได้ Wallwork แสดงโครงสร้างประโยคไว้ดังนี้

CLAUSE/SENTENCE³ = S V (C) (A) หรือ
V (C) (A)

นอกจากนี้ ยังมีนักภาษาศาสตร์อีกหลายท่านที่เสนอความคิดว่า "CLAUSE" คือโครงสร้างพื้นฐานของ SENTENCE นั้นเอง ดังที่ Sweet (1968 : 61) กล่าวว่า

two or more sentences may be joined together to form a single complex sentence. When simple sentence are joined together in this way we call them clauses.

Randolph Quirk และคณะ (1982 : 343) ได้ใช้คำศัพท์ "SENTENCE" เพื่อแสดงกระสวนของ "CLAUSE" โดยกล่าวว่า "simple sentence" ประกอบด้วยหนึ่ง "CLAUSE" เท่านั้น ส่วน "complex sentence" ประกอบด้วย "CLAUSE" มากกว่าหนึ่ง

³S = Subject, V = Verb, C = Complement,
A = Adjunct

อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่จะใช้คำศัพท์ "SENTENCE" เมื่อกล่าวถึงหน่วยสร้างที่ประกอบด้วย "CLAUSE" มากกว่าหนึ่ง เป็นต้นว่า

Cook (1969 : 39) ได้กล่าวว่า "Sentence is the level that clauses are combined into larger units..."

และ Huddleston (1984 : 18) กล่าวว่า "The sentence is the largest stretch of language forming a maximal syntactic construction"

Longacre (1983 : 235) ได้มีความเห็นทำนองเดียวกันว่า "SENTENCE" เป็นการรวมของ "CLAUSE" เป็นโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้น ส่วน Young (1980 : 11) ได้กล่าวว่า "SENTENCE" เป็นหน่วยสร้างที่อยู่ในระดับที่สูงกว่า "CLAUSE"

เราสามารถสรุปได้ว่านักภาษาศาสตร์อาจใช้คำศัพท์ "CLAUSE" และ "SENTENCE" เรียกหน่วยสร้างที่เราเรียกกันภาษาไทยว่าประโยค ความเดียว แต่ในกรณีที่เป็นหน่วยสร้างประโยคซับซ้อน (complex construction) นักภาษาศาสตร์จะใช้คำศัพท์ "SENTENCE" เรียกหน่วยสร้างประโยคซับซ้อนทั้งหน่วยสร้าง แต่จะใช้คำศัพท์ "CLAUSE" เรียกประโยคย่อยที่อยู่ในหน่วยสร้างซับซ้อนนั้น ซึ่งมีนักภาษาศาสตร์ไทยบางคนได้ตั้งคำศัพท์ซึ่งเทียบเท่ากับ "SENTENCE" และ "CLAUSE" ในกรณีหลัง ได้แก่ คำว่า "ประโยค" และ "อนุพากย์" (ดุขฎิพร ชานิโรด-ศานต์, 2512) งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาความเป็นประโยคของหน่วยสร้างพหุกริยา นั่นคือหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยามากกว่าหนึ่ง (ดูรายละเอียดในเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในตอนที่ 3.2)

2.2.1.2 คำจำกัดความของประโยค

คำจำกัดความของประโยคค่อนข้างจะมีหลากหลายซึ่งสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์ที่ถุกนำมาใช้ในการให้คำจำกัดความความ

เป็นประโยค เกณฑ์ที่ผู้วิจัยพบมี 4 เกณฑ์ ดังนี้

1) เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์

เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ที่นำมาใช้เพื่อกำหนดความเป็นประโยคนี้เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของประโยค นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ในแง่องค์ประกอบของประโยคในการให้ค่าจำกัดความของประโยค ได้แก่ Chafe (1962); Elson และ Pickett (1964); Cook (1969); Quirk (1982); Wallwork (1969); Young (1980) และ Huddleston (1984) นักภาษาศาสตร์เหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ประโยคต้องมีหน่วยที่สำคัญ คือ คำกริยา และอาจจะมีหรือไม่มีค่านามก็ได้ นอกจากนี้นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ยังกล่าวว่าจำนวนกริยาที่ประกอบในประโยคหนึ่งประโยคจะต้องมีเพียงหนึ่งคำเท่านั้น นอกจากนี้ Quirk และ Cook ยังมีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่านอกจากประโยคจะประกอบด้วยกริยาเพียงตัวเดียวแล้ว ประโยคยังต้องประกอบด้วยหน่วยที่สำคัญอีกหนึ่งหน่วยด้วย คือ หน่วยประธาน

ดังนั้น ถ้าใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ข้างต้นในการให้ค่าจำกัดความประโยค ประโยคจะหมายถึง หน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาหนึ่งคำและอาจประกอบด้วยประธานหรือกรรมหรือไม่ก็ได้

2) เกณฑ์ทางความหมาย

ถ้ายึดเกณฑ์ทางความหมายในการให้ค่าจำกัดความประโยค ประโยคจะมีความหมายดังนี้

ก. ประโยคคือหน่วยสร้างที่สื่อใจความ

สมบูรณ์

นักภาษาศาสตร์กลุ่มแรกที่ยึดเกณฑ์ทางความหมายในการให้ค่าจำกัดความประโยค คือ นักไวยากรณ์ดั้งเดิม (traditional grammarian) เช่น Henry Sweet (1968) ได้กล่าวไว้

ว่าประโยค คือหน่วยอิสระที่แสดงความหมายที่สมบูรณ์หนึ่งความหมาย (complete thought) ดังนั้นประโยคในความหมายนี้อาจจะมีรูปเป็นคำเพียงหนึ่งคำหรือวลีเพียงหนึ่งวลี หรือกลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำนามและคำกริยาก็ได้

ข. ประโยคคือหน่วยสร้างที่สื่อ "ความ"

นักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้แก่

Russell (1940) ; Quine (1953 : 108, 156) และ Ogden and Richards (1923) (ทั้งหมดอ้างใน Dijk and Kintch 1983 : 109-110) ได้เสนอความคิดว่า ประโยค คือ หน่วยสร้างที่เสนอ "ความ" (proposition) หนึ่งความ โดย Dijk (1983 : 111) ได้อ้างว่า

Ogden and Richards speak of proposition in terms of 'complete' thought as the object of beliefs, expressed by a sentence, and related to truth and falsity, in contrast to the meaning of isolated words.

"ความ" ที่ใช้ในวงการภาษาศาสตร์นี้อาจเรียกว่า "ผู้ตติ" ตามพจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถานก็ได้ "ความ" เป็นแนวคิด (concept) ที่นำมาจากตรรกวิทยา (logical semantics) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าความหมายว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ซึ่งมักถูกเข้าใจว่าเป็นความหมายของ 'ประโยค' เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเราสามารถประเมินค่าความหมายที่แสดงไว้ในประโยคได้ว่าความหมายนั้นเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง แต่เราไม่สามารถประเมินค่าความหมายที่แสดงไว้ในคำนามหรือคำกริยาแต่ละคำว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงได้ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึง 'ความ' จึงมักจะถูกตีความว่าเป็นความหมายของประโยค

3) เกณฑ์ทางสัทศาสตร์

เมื่อพิจารณาคำจำกัดความของประโยคในแง่สัทศาสตร์ 'ประโยค' จะหมายถึงกลุ่มลม (breath group) หนึ่งกลุ่ม Jones กล่าวว่า ช่วงระยะเวลาระหว่างการพูดจะมีการหยุดเกิดขึ้นตลอดเวลา การหยุดนี้เกิดขึ้นเนื่องจากวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อการหายใจ และเพื่อให้ความหมายที่พูดออกมาชัดเจน ช่วงการหยุดแต่ละช่วงจะถูกเรียกว่า กลุ่มลม Jones กล่าวว่า กลุ่มลมหนึ่งกลุ่มลมก็คือประโยคที่สมบูรณ์หนึ่งประโยค (Jones 1969)

Sweet มีความเห็นตรงกับ Jones กล่าวคือ นอกจากจะให้คำจำกัดความประโยคโดยใช้เกณฑ์ทางความหมายแล้ว Sweet ยังใช้เกณฑ์ทางสัทศาสตร์ในการกำหนดความเป็นประโยคด้วย โดยกล่าวว่า ประโยคต้องมีความเป็นเอกภาพทางด้านเสียง (phonetic unity) (Sweet 1968) Sweet เสนอเหตุผลสนับสนุนความคิดดังกล่าวว่าการสื่อภาษาเมื่อพิจารณาในแง่สัทศาสตร์แล้วจะประกอบด้วยเสียงซึ่งแบ่งได้เป็นกลุ่ม ๆ โดยการหยุด (pause) เพื่อหายใจ ซึ่งเรียกว่า กลุ่มลม และในแต่ละกลุ่มลมจะไม่มี การหยุดระหว่างคำ ทั้งนี้เพื่อความกระชับในการสื่อสาร Sweet เชื่อว่า คนเราจะหยุดเพื่อหายใจเมื่อเราพูดจบใจความสำคัญหนึ่ง ๆ ด้วยเหตุนี้เอง กลุ่มลมหนึ่งกลุ่มจึงเทียบเท่ากับกลุ่มความหมายหนึ่งกลุ่ม ซึ่งก็คือหนึ่งประโยคนั่นเอง

4) เกณฑ์ทางการสื่อสาร

นอกจากเกณฑ์ทั้งสามเกณฑ์ที่ถูกนำมาใช้ในการให้คำจำกัดความประโยคแล้ว เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการกำหนดคำจำกัดความของประโยคอีกเกณฑ์หนึ่งก็คือ เกณฑ์ทางการสื่อสาร นักภาษาศาสตร์ที่ใช้เกณฑ์นี้ได้แก่ Hughes (1968); Andre Martinet (1967); Wallwork (1969); David Thomas (1983) และ Iwazaki (2532)

Hughes ได้กล่าวว่า "...sentence is a minimum construction which is an utterance of various types which is able to communicate..." (Hughes 1968)

David Thomas (1983) ได้ให้ความหมายของประโยคไว้ 2 ลักษณะ คือ ในแง่ทางอรรถศาสตร์ และในแง่วากยสัมพันธ์ สำหรับความหมายของประโยคในแง่อรรถศาสตร์นั้น Thomas กล่าวว่า ประโยคจะเสนอ วจนกรรม (speech act) ที่เล็กที่สุดหนึ่งวจนกรรม ซึ่งอาจประกอบด้วย หน่วยกริยา (predication) หนึ่งหน่วยหรือมากกว่าก็ได้ อาจสรุปได้ว่า ถ้าพิจารณาในแง่การสื่อสาร ประโยคคือหน่วยพื้นฐานในการสื่อสารหนึ่งหน่วย และการสื่อสารในที่นี้คือการแสดงวจนกรรมนั่นเอง

จะเห็นได้ว่าความหมายของ 'ประโยค' ยังไม่มีข้อสรุปที่ลงตัวแน่นอน ค่าจำกัดความอันหลากหลายที่กล่าวถึงข้างต้นอาจสรุปได้เป็นประเด็นดังนี้

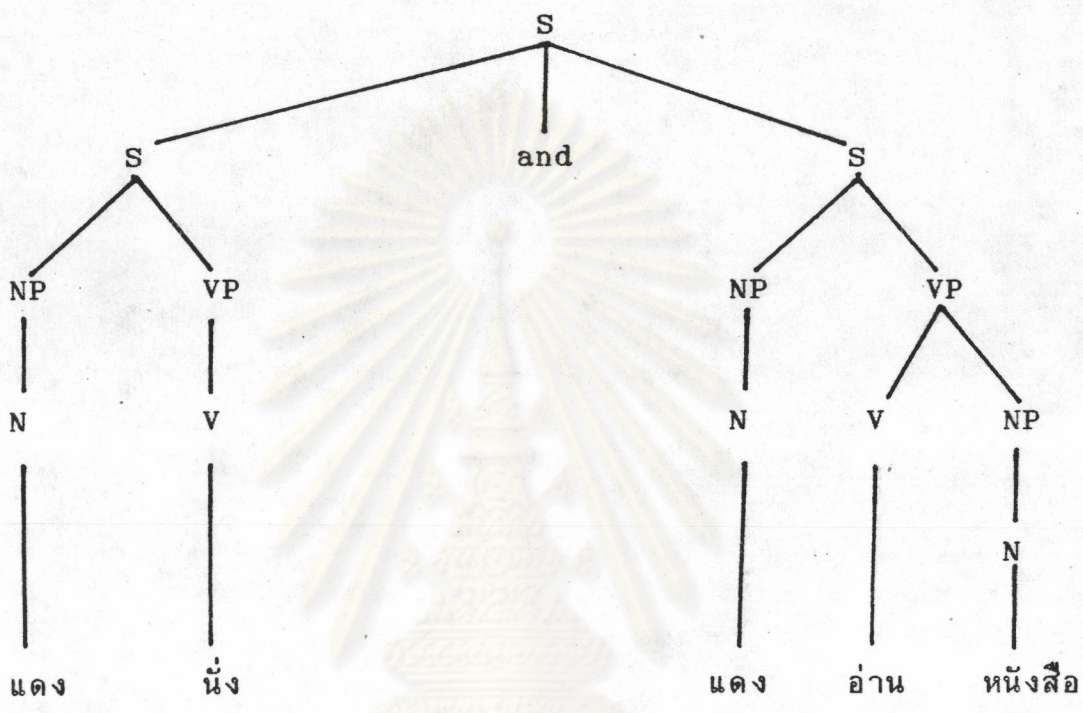
1. ถ้าใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ ประโยค หมายถึง หน่วยสร้างที่ประกอบด้วยหน่วยสำคัญคือ กริยา โดยจะมีค่านามที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมหรือไม่มีก็ได้ และในประโยคหนึ่งประโยคจะมีกริยาเพียงหนึ่งตัวเท่านั้น
2. ถ้าใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ ประโยค หมายถึง หน่วยสร้างที่เสนอ "ความ" ที่สมบูรณ์หนึ่ง "ความ"
3. ถ้าใช้เกณฑ์ทางเสียง ประโยค หมายถึง กลุ่มลมหนึ่งกลุ่มลม (one breath group)
4. ถ้าใช้เกณฑ์ทางการสื่อสาร ประโยค หมายถึง วจนกรรม (speech act) ที่เล็กที่สุดหนึ่งวจนกรรม

2.2.2 การศึกษาเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง
 ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นประเด็นที่
 ได้รับความสนใจอย่างมากในงานที่ศึกษาเรื่องหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษา
 ต่าง ๆ ประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงกันนี้คือ จำนวนประโยคที่มีอยู่ในหน่วย
 สร้างกริยาเรียง แนวคิดในเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง
 สามารถสรุปได้เป็น 2 แนวคิดใหญ่ ๆ แนวคิดแรก เสนอความคิดว่า
 หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยประโยคหลายประโยค
 นั่นคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงจะมีโครงสร้างประโยคแบบ "พหูประโยค"
 ส่วนอีกแนวคิดหนึ่งคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างที่ประกอบด้วย
 โครงสร้างประโยคเดียวที่มีกริยาซับซ้อน ซึ่งเรียกว่า โครงสร้าง 'เอกประโยค'

แนวคิดแรกเสนอโดยกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาวิเคราะห์ปรากฏ-
 การณ์กริยาเรียงในภาษาตระกูลไนเจอร์-คองโก (Awoboluyi 1973 และ
 1973 ; Boadi 1968; Stahlke 1970 อ้างถึงใน Schachter
 1974 ; Hyman 1971) และภาษาลาฮู (Matisoff 1973) นักภาษา-
 ศาสตร์เหล่านี้ต่างเสนอความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องความเป็นประโยคของ
 หน่วยสร้างกริยาเรียง โดยเสนอว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นโครงสร้างที่
 ประกอบด้วยประโยคมากกว่าหนึ่งประโยค ซึ่งอยู่ในระดับโครงสร้างหลักและ
 ประโยคเหล่านี้จะถูกรวมด้วยสันธานประเภทต่าง ๆ โครงสร้างลักษณะนี้ได้
 ผ่านกฎแปรรูปต่าง ๆ เช่นกฎการตัดคำสันธาน (conjunction deletion),
 กฎการตัดนามวลีเท่าเทียม (equi-NP deletion) แล้วจึงปรากฏเป็น
 โครงสร้างผิวซึ่งอยู่ในรูปของหน่วยสร้างกริยาเรียง ตัวอย่างเช่น

หน่วยสร้างกริยาเรียง
โครงสร้างลึก

6) แดงนั่งอ่านหนังสือ

เมื่อประโยคในโครงสร้างลึกผ่านกฎแปรรูป ซึ่งได้แก่ กฎการตัดนามวลีเท่าเทียม (equi-NP deletion) และกฎการตัดคำสันธาน (conjunction deletion) ก็จะได้ประโยคในโครงสร้างผิวเป็น "แดงนั่งอ่านหนังสือ" ซึ่งเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง นอกจากนี้ยังมีนักไวยากรณ์ปริวรรตอีกกลุ่มหนึ่งที่เสนอแนวคิดที่ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นพหูประโยคที่ประกอบด้วย ประโยคหลายประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม (subordination) นั่นคือประโยคหนึ่งซ้อน (embedded) เข้าไปเป็นหน่วยหนึ่ง (argument) ของอีกประโยคหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม มีนักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการวิเคราะห์แบบพหุประโยคดังกล่าว นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ได้แก่ Schachter (1974); Filbeck (1975); Williams (1971); Foley and Olson (1985) นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้เสนอแนวความคิดว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างที่มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ซึ่งประกอบด้วยประโยคเดี่ยว นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ได้เสนอเหตุผลคัดค้านแนวความคิดเรื่องการใช้กฎแปรรูปจากโครงสร้างลึกลงมาสู่โครงสร้างผิว ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ 2 อ้างว่าเป็นจุดอ่อนของนักภาษาศาสตร์กลุ่มแรก คือเรื่อง การค้นพบความหมายดั้งเดิม (recoverability) กล่าวคือ เมื่อใช้กฎการตัดคำสันธานแล้ว เราไม่สามารถโยงความหมายระหว่างโครงสร้างลึกลงกับโครงสร้างผิวได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความหมายของโครงสร้างผิวอาจไม่เหมือนกับความหมายของโครงสร้างลึก นอกจากนี้การปราศจากข้อจำกัดในการใช้กฎดังกล่าว ทำให้กฎแปรรูปนี้มีพลังสูงเกินไป อันมีผลทำให้กฎดังกล่าวสามารถผลิตประโยคที่ไม่เป็นที่ต้องการได้ และประโยคในโครงสร้างผิวที่ได้มาจะไม่คงความหมายเดิมไว้ (meaning - preserving)

นอกจากนี้นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่สองยังได้โจมตีในเรื่องความไม่มีเหตุผล (arbitrary) ของการใช้กฎแปรรูป ที่ตัดสันธานในโครงสร้างลึกลงเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงสร้างผิวซึ่งประกอบด้วยวลีที่เราเรียกกันว่าหน่วยสร้างกริยาเรียง ข้อโจมตีในประเด็นนี้คือเราไม่สามารถกำหนดได้ว่ากฎดังกล่าว นั้นเป็นกฎที่จำเป็นต้องบังคับใช้ (obligatory rule) หรือกฎให้เลือกนั้นคือใช้ก็ได้ไม่ใช้ก็ได้ (optional rule) เพราะจะปรากฏพบทั้งประโยคที่มีคำเชื่อมและหน่วยสร้างกริยาเรียงในโครงสร้างผิว ทำให้ไม่อาจกำหนดได้ว่าเมื่อไรกฎดังกล่าวจึงจะเป็นกฎที่ต้องใช้และเมื่อไรไม่จำเป็น นอกจากนี้การที่ไม่มีการกำหนดสถานการณ์หรือข้อบังคับในการใช้กฎการตัดคำสันธาน มีผลทำ

ให้กฎดังกล่าวผลิตประโยคที่หลากหลาย และไม่สามารถจะค้นหาความหมาย
ดั้งเดิมได้ (Williams 1971)

อนึ่ง นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ 2 ได้เสนอเหตุผลต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน
แนวคิดที่หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นหน่วยสร้างแบบ 'เอกประโยค' โดยได้
แสดงความแตกต่างทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ระหว่างหน่วยสร้างกริยา
เรียงกับสังกรประโยค (complex sentence) และอเนกสรรประโยค
(compound sentence) ดังแสดงข้างล่างดังนี้

7) mo mú iwé wá ilé (ภาษา Yoruba)
I took book come home
"I brought a book home."

Foley และ Vain กล่าวว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษา
Yoruba ข้างต้นเสนอความหมายว่า "การหยิบหนังสือ" และ "การกลับบ้าน"
มีความสัมพันธ์กันโดยตรง⁴ ดังนั้น เมื่อนำประโยคที่มีความหมายขัดแย้งต่อ
ความสัมพันธ์โดยตรงของกริยา 1 และ กริยา 2 ในหน่วยสร้างกริยาเรียง
ซึ่งได้แก่ประโยคที่ 8 มาปรากฏร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงดังกล่าว ประโยค
ที่ได้มาจะเป็นประโยคที่ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษานี้

⁴ความสัมพันธ์กันโดยตรง หมายถึง การที่คำกริยา 2 ในหน่วย
สร้างกริยาเรียง มีความหมายที่แสดงผลหรือเป้าหมาย หรือมีความหมายที่
พัฒนามาจากกริยา 1 ดังที่ Lord (Lord 1974) อ้างถึงใน Foley
และ Olson 1985 : 19) กล่าวว่า "The second verb in a
serial verb construction is always in some sense a
further development, result or goal of the first verb
in the construction."

- 8) sùgbón mo gbagbé tá ti mú u wá
 but I forget to take it come
 pelu
 also

"But I forget to bring it along."

แต่ในประโยคซับซ้อนที่มีคำเชื่อม ซึ่งได้แก่

- 9) mo mú iwé ; mo sí wá ilé
 I took book I and came home
 "I took book and came home."

ประโยคที่ 9 สามารถปรากฏร่วมกับประโยคที่ 8 ได้ ทั้งนี้เพราะ
 ในประโยคซับซ้อนที่เชื่อมด้วยคำสันธานไม่มีการแสดงความสัมพันธ์กันโดยตรง
 ระหว่าง กริยา 1 และกริยา 2 ในประโยคที่ 9

นอกจากนี้แล้ว คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง
 ยังแตกต่างจากประโยคซับซ้อน กล่าวคือ หน่วยสร้างกริยาเรียงจะมีลักษณะ
 เป็นหน่วยไวยากรณ์เดี่ยว (a single grammatical unit) (Schachter
 1974 อ้างถึงใน Foley and Olson 1985) กล่าวคือ กริยา 2 ในหน่วย
 สร้างกริยาเรียง ไม่มีอิสระในการเลือกกาล (tense) หรือมาลา (mood)
 ของตนเอง ลักษณะนี้เป็นลักษณะเฉพาะของหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งพบในภาษา
 ตระกูลต่าง ๆ โดยจะมีหลักฐานด้านระบบหน่วยคำ (morphology) สนับสนุน
 เช่นในภาษายิมัส (Yimas) ภาษาอาคาน (Akan) คำกริยาตัวที่ 2 ใน
 หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาเหล่านี้ จะไม่มีหน่วยคำที่แสดงกาล (tense)
 และมาลา (mood) (Foley and Olson 1985 : 24)

ถึงแม้ว่า แนวคิดเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงจะเป็นประเด็นที่นักภาษาศาสตร์หลายคนก็ศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาต่าง ๆ ให้ความสนใจ แต่สำหรับในภาษาไทยแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามีนักภาษาศาสตร์เพียง 3 ท่านเท่านั้น คือ Filbeck (1975) Iwazaki (2532) และ Supriya (1992) ที่มีจุดมุ่งหมายศึกษาความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยเฉพาะ

Filbeck ได้ศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยไว้ (Filbeck 1975) เขาได้เสนอกฎโครงสร้างวลี (phrase structure rules) สำหรับหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยไว้ดังนี้

$$\begin{array}{l} S \longrightarrow NP + PDP \\ PDP \longrightarrow (Aux) VP^* (S) \end{array}$$

(Filbeck, 1973 : 114)

กฎที่สองซึ่งแสดงโครงสร้างของภาคแสดง (PDP) กล่าวว่าภาคแสดงประกอบด้วยกริยาวลี (VP) ซึ่งมีคุณสมบัติที่อาจเกิดซ้ำได้ (recursive) คุณสมบัติเกิดซ้ำนี้แสดงด้วยเครื่องหมายดอกจัน (*) และคุณสมบัติเกิดซ้ำนี้เองที่ก่อให้เกิดหน่วยสร้างกริยาเรียง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าตามแนวคิดของ Filbeck หน่วยสร้างกริยาเรียงเกิดขึ้นได้เพราะกฎโครงสร้างวลีกฎที่สองอนุญาตให้เกิด มิใช่เกิดจากการใช้กฎแปรรูป

Iwazaki เป็นนักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่งที่ทำให้ความสนใจในเรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง เขาได้เสนอแนวคิดที่ว่า คำจำกัดความของประโยคของ Chafe (1979 และ 1980) ซึ่งกำหนดโดยการนับจำนวนกริยา กล่าวคือ แต่ละประโยคประกอบด้วยกริยาเพียงหนึ่งตัวนั้น

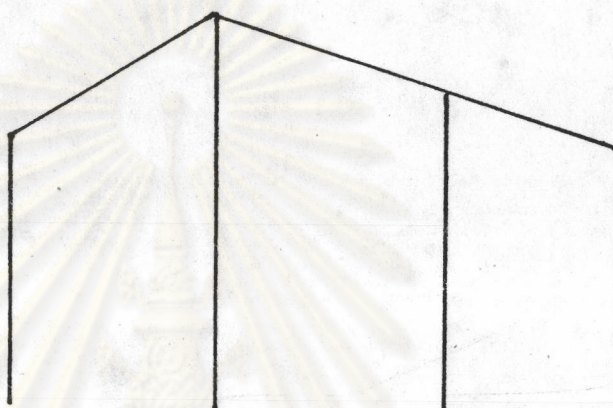
Iwazaki เห็นว่าเกณฑ์นี้ไม่สามารถจะนำมาใช้กำหนดความเป็นประโยคในภาษาที่มีการเรียงกริยาเช่นภาษาไทยได้ โดยเสนอเหตุผลว่า ไวยากรณ์ของภาษาไทยอนุญาตให้มีการนำเสนอความในรูปของกริยาวลีที่ซับซ้อนมากกว่ากริยาวลีธรรมดา นอกจากนั้น เขากล่าวว่าเราไม่สามารถใช้กรอบการขงกริยามาเป็นเครื่องมืออธิบายพฤติกรรมคำกริยาในภาษาไทยได้อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน (Iwazaki 2532)

ในบทความนี้ Iwazaki ได้เสนอเกณฑ์เพื่อพิจารณาขอบเขตของประโยคที่มีหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยไว้ 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์แรกเกี่ยวข้องกับมุมมองที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของผู้พูด มุมมองที่ Iwazaki กล่าวถึงนั้นมี 2 มุมมองคือการเคลื่อนที่หนึ่ง ๆ นั้น ห่างออกไปจากตัวผู้พูดหรือเข้าหาตัวผู้พูด ถ้ากลุ่มคำนั้นมีค่าที่แสดงมุมมองดังกล่าว แสดงว่ากลุ่มคำนั้นประกอบกันเป็นประโยคหนึ่งประโยค เกณฑ์อีกเกณฑ์หนึ่งที่ Iwazaki กล่าวว่า เป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดซึ่งเป็นเกณฑ์หลักที่ต้องยึดถือในการกำหนดจำนวนประโยคในกรณีที่เกณฑ์แรกขัดแย้งกับเกณฑ์ที่สอง ก็ให้ยึดเกณฑ์ที่สองเป็นหลัก เกณฑ์ดังกล่าวก็คือ หน่วยคำกล่าวพื้นฐาน (one basic utterance unit) Iwazaki กล่าวว่า หน่วยคำกล่าวพื้นฐานหนึ่งหน่วยจะเสนอหน่วยความหนึ่งหน่วยความ เกณฑ์ในการกำหนดหน่วยคำกล่าวพื้นฐาน จะเป็นเกณฑ์ทางเสียงซึ่งได้แก่ ทำนองเสียง และการหยุด

นอกจากนี้ Supriya (1992) ได้ศึกษาคุณสมบัติของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย จีน และเขมร โดยใช้ทฤษฎีศัพท์การก (Lexicase) และได้เสนอความเห็นว่ หน่วยสร้างกริยาเรียงมิได้เป็นหน่วยสร้างที่มีกลไกเฉพาะตัวของมันเอง แต่เป็นประเภทหนึ่งของหน่วยสร้างประโยคซับซ้อนแบบไม่เท่าเทียมกันประเภทที่ประธานของประโยครองถูกตัดไป (nonfinite subordination construction) โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของหน่วย

สร้างกริยาเรียงที่เสนอโดย Supriya มีดังนี้

ก. หน่วยสร้างกริยาเรียง : เขานั่งร้องเพลง

khaw nang2 roong phleeng

he sit sing song

1index 2index 3index 4index

+N +V +V +N

+Nom -trns +trns +Acc

+fint -fint

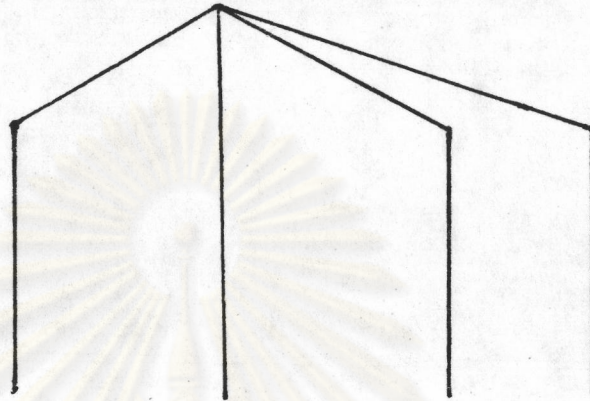
+mnr -mnr

3[-fint] 1[+AGT]

1[+PAT] 1[+actr]

1[+actr] 4[+PAT]

ข. หน่วยสร้างกริยาเรียง : เขาซื้อข้าวกิน

khaw	sII	khaw	kin
he	buy	rice	eat
1ndex	2ndex	3ndex	4ndex
+N	+V	+N	+V
+Nom	+fint	+Acc	-fint
	+trns		+trns
	4([-fint])		1[+AGT]
	1[+AGT]		1[+actr]
	1[+actr]		3[+PAT]
	3[+PAT]		

คุณสมบัติ 3[-fint] และ 4([-fint]) ในประโยค ก และ ข แสดงว่า คำกริยา นั่ง และ ซื้อ ต้องการหน่วยเสริม ร้องเพลง ในประโยค ก และ หน่วยขยาย กิน ในประโยค ข หน่วยเสริมและหน่วยขยายนี้ต่างเป็นประโยคที่ไม่แสดงรูปประธาน (nonfinite sentential complement / adjunct) (Supriya Wilawan 1992 : 11-12)

2.3 สรุป

อาจสรุปได้ว่าความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยยังเป็นประเด็นที่ยังต้องการการศึกษาวิจัยต่อไปอย่างลึกซึ้ง ดังจะเห็นได้จากงานของ Filbeck ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง แต่ลักษณะการศึกษาถูกนำเสนอในรูปแบบของการอธิบายในเชิงลบ (negative description) กล่าวคือ Filbeck ไม่ได้อธิบายธรรมชาติที่แท้จริงของหน่วยสร้างกริยาเรียงในแง่ความเป็นประโยชน์ เพียงแต่เสนอแนวคิดที่หน่วยสร้างกริยาเรียงไม่ได้มาจากโครงสร้างซับซ้อน Filbeck ได้นำเสนอเหตุผลในเรื่องกลไกของโครงสร้างวลีมาสับสนุนแนวคิดตั้งรายละเอียดที่กล่าวแล้ว ในทำนองเดียวกัน งานของ Iwazaki ถึงแม้จะเสนอแนวคิดที่น่าสนใจ แต่ลักษณะธรรมชาติของความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในแง่วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ยังไม่ได้รับการศึกษาวิจัยละเอียดลึกซึ้ง ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะศึกษาคูสมบัติทางวากยสัมพันธ์และทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงและจะวิเคราะห์ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงมีคุณสมบัติในแง่ความเป็นประโยชน์อย่างไรโดยพิจารณาจากคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้เป็นหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย